

126444 - Muhâlea, Boşanma Sözcüğüyle Olsa Bile Boşanma Sayılmaz

Soru

Muhâlea yöntemiyle iki şahit huzurunda kocamdan ayrıldım, altı ay sonra yeni bir nikah akdiyle birlikte olduk. İki sene geçtikten sonra tekrar muhâlea yöntemiyle ayrıldım. Kocam daha iyi olacağını vaderek ve çocuk nedeniyle tekrar evliliğimizi sürdürmemiz gerektiğini söylüyor. Tekrar birbirize kavuşabilir miyiz? Yeni nikah akdi gerekir mi? Muhâlea boşanma sayılır mı? Yani bir boşama hakkı mı kaldı?

Detaylı cevap

Muhâlea, boşanma sözcüğüyle olsa dahi tercihli görüşe göre boşanma sayılmaz.

Bunun açıklaması şöyledir:

1- Muhâlea boşanma, sözcüğüyle olmaması ve boşanma niyetinde değilse ilim ehline göre nikah akdinin feshidir. Şafii eski mezhebinde ve Hanbeli bu görüştedir. Akit feshi olması itibarıyla boşanma sayılmaz. Her kim eşinden iki defa muhâlea yöntemiyle ayrılrsa yeni bir akitle eşine dönebilir ve boşanma sayısı olarak itibar edilmez.

Bunun örneği: Eşimi şukadar mal karşılığında muhâlea yaptım ve nikah akdini feshettim.

2-Şayet Muhâlea, boşanma sözcüğüyle olursa. Örnek: “karımı şu kadar para karşılığında boşadım” Derse alimlerin cumhuruna göre boşanma sayılır. Daha detaylı bilgi için (el Mevsua el Fıkhiye 19/237)

Bazı alimler, bunun akit feshi olarak görmüştür. Boşanma sözcüğüyle olsa dahi boşanma sayılmaz. Bu görüş İbn Abbas Radiyallahu anhuma’dan rivayet edilmiştir ayrıca İbn Teymiye’nin görüşüdür. (el İnsaf 8/393)

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah şöyle dedi: Tercihli görüşe göre muhâlea, boşanma sözcüğüyle meydana gelse dahi boşanma değildir. Buna delil olarak şu ayeti okunabilir:

“(Dönüş yapılabilecek) boşama iki defadır. Sonrası, ya iyilikle geçinmek, ya da güzellikle bırakmaktır..” (Bakara/229)

Yani iki defa boşanma sonunda evlilik devam ettirilir veya tamamen son verilir.

“(Evlilikte) tarafların Allah’ın belirlediği ölçüleri koruyamama endişeleri dışında kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şeyi geri almanız, sizin için helâl olmaz. Eğer onlar Allah’ın belirlediği ölçüleri gözetmeyecekler diye endişe ederseniz, o zaman kadının (boşanmak için) bedel vermesinde ikisine de günah yoktur” (Bakara/229)

Bu durumda ayrılık, bedelli ayrılıktır. Daha sonra şöyle buyurdu: “Şayet onu boşarsa o kadın başka bir erkekle evlenip boşanmadığı müddetçe birinci erkeğe helal olmaz”. Bu ayetten anlaşılan bedelli olan her ayrılık, muhâlea olup boşanma değildir. Boşanma sözcüğüyle gerçekleşse bile hüküm aynıdır. Bu Nedenle İbn Abbas bu görüşü savunmuştur. (el Şerhul mumti 12/467-470)

Şeyh şöyle devam etti: Bir bedel karşılığında gerçekleşen her türlü ayrılık, muhâleadır. Bu ayrılık boşanma sözcüğüyle gerçekleşse bile hüküm aynıdır.

Bunun üzerine şayet bir erkek eşini iki defa boşar daha sonra boşanma sözcüğüyle muhâlea gerçekleşirse ne olur?

Muhâleayı boşanma olarak gören alimlere göre kadın tamamen boşanır ve başka bir erkekle evlenip daha sonra boşanırsa birinci erkeğe helal olabilir. Muhâleayı akdin feshi olarak görenlere göre ise kadın boşanmaz ve yeni bir akitle tekrar evliliklerine devam edebilirler. Tercihli görüş budur. Bununla birlikte şunu tavsiye ederiz. Muhâlea yazıldığından “şu kadar para karşılığında eşini boşadı” diye yazılmasın. Bilakis eşini şu kadar para karşılığında muhâlea etmiştir” diye yazılsın.

Sonuç olarak eşine dönmek isterseniz yeni bir akit yapmanız gerekir, ayrılıklarınız boşanma olarak sayılmaz.

En iyisini Allah bilir.